



SỔ TAY QUẢN LÝ DỊCH HẠI TỔNG HỢP TRÊN LÚA

Tập 7 SỬ DỤNG THUỐC BẢO VỆ THỰC VẬT CÓ TRÁCH NHIỆM – GIAI ĐOẠN CHỒI TỐI ĐA

Đơn vị xuất bản:

Bộ Nông Nghiệp và Phát Triển Nông Thôn (MARD)
Cục Bảo Vệ Thực Vật (PPD)
149 Hồ Đắc Di, quận Đống Đa, Hà Nội, Việt Nam
www.ppd.gov.vn

Đơn vị hỗ trợ

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
www.giz.de

Sáng kiến phát triển sản xuất lúa khu vực châu Á (BRIA)
www.better-rice-initiative-asia.org

Thay mặt cho

Bộ Hợp tác kinh tế và Phát triển liên bang Đức (BMZ)
Cộng hòa Liên bang Đức
<http://www.bmz.de>

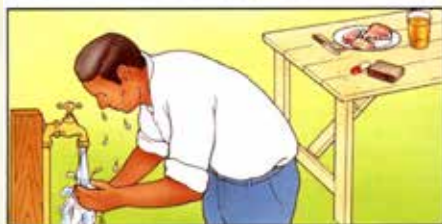
Croplife International AISBL
<https://croplife.org>



1 Sử dụng thuốc BVTV có trách nhiệm

Sử dụng thuốc BVTV có trách nhiệm là giảm thiểu tác hại của sử dụng thuốc tới môi trường, người khác và chính nông dân, có thể được thực hiện ở các bước sau:

- Áp dụng IPM, chỉ sử dụng thuốc BVTV khi cần thiết, thực hiện theo **Ngưỡng hành động**, để hạn chế ảnh hưởng tới môi trường và thiên địch
- **Chọn và mua thuốc BVTV**: chọn đúng thuốc, luân phiên cơ chế tác động để tránh kháng thuốc, tránh thuốc giả
- **Đọc, hiểu nhãn thuốc**: cần đọc và hiểu những thông tin quan trọng (hoạt chất, nồng độ, hướng dẫn sử dụng...)
- **Phun/rải thuốc**: Phun thuốc đúng cách giúp tăng hiệu quả và giảm lượng thuốc, và an toàn cho người phun
- Giữ **thời gian cách ly**: cần biết và giữ thời gian cách ly của thuốc, để giảm dư lượng thuốc BVTV trong nông sản
- Thực hiện **vận chuyển, tồn trữ**, xử lý bao bì và rò rỉ thuốc đúng cách giảm nguy cơ nhiễm thuốc tới những người xung quanh và môi trường,
- Biết các **triệu chứng ngộ độc thuốc BVTV** và cách sơ cấp cứu



Hình 1. Không hút thuốc hay ăn uống trong khi phun thuốc cho tới khi vệ sinh sạch sẽ

2 Một số dịch hại giai đoạn chồi tối đa

Đạo ôn (cháy lá)

Đạo ôn, gây ra bởi nấm *Magnaporthe grisea*, là bệnh hại quan trọng trên lúa. Giai đoạn cây lúa dễ nhiễm bệnh đạo ôn, là đẻ nhánh (20-25 NSS), và trổ bông (55-60). Các biện pháp phòng trừ:



Ảnh 1. Vết bệnh đạo ôn, cần kết hợp với quan sát thời tiết

- Thực hiện các biện pháp canh tác: vệ sinh ruộng, làm đất kỹ, bón phân cân đối... để hạn chế bệnh
- Biện pháp hóa học:
 - Với giống nhiễm, phun thuốc khi phát hiện triệu chứng bệnh trong ô dự báo (ô trũng, nhiều phân)
 - Với giống kháng: chỉ phun thuốc khi phát hiện bệnh (bằng **ngưỡng hành động**), kết hợp với thời tiết thuận lợi cho bệnh như nhiệt độ thấp, ẩm độ cao, sương mù...
 - Phun thuốc đạo ôn tối đa 03 lần/vụ.

Sâu cuốn lá

Sâu cuốn lá thường xuất hiện ở những ruộng thâm canh, bón nhiều phân đạm, có thời gian khô hạn hay dùng quá nhiều thuốc sâu.



Ảnh 2. Thành trùng sâu cuốn lá (trái), và sâu cuốn lá (phải)

Sâu cuốn lá rất dễ phát hiện, vì lá cuộn lại, thẳng đứng. Ngưỡng hành động của sâu cuốn lá tại giai đoạn đẻ nhánh và đồng trổ khác nhau:

- Giai đoạn đẻ nhánh: phát hiện 100 sâu/m² hoặc 50% lá bị thiệt hại
- Giai đoạn làm đồng tới trổ: 40 sâu/m²
- Chú ý: không nên phun thuốc sâu ăn lá trong vòng 40 ngày sau sạ.
- Thời điểm phun thuốc: khi thấy bướm sâu cuốn lá xuất hiện lác đác trên ruộng, ấu trùng tuổi 1 sẽ xuất hiện sau 4-7 ngày. Nếu **mật số sâu tuổi 1-3** cao hơn **ngưỡng hành động**, tiến hành phun thuốc

Sâu đục thân

Sâu đục thân đục qua bẹ, vào đến phần nõn giữa phá hại, làm nhánh lúa bị héo và hiện tượng bông bạc giai đoạn đồng trổ.



Ảnh 3. thành trùng (trái), ổ trứng (giữa), sâu đục thân (phải)

Không sử dụng thuốc trừ sâu giai đoạn mạ. Chỉ dùng thuốc sâu để ngăn ngừa hình thành bông bạc. Cần nhận diện và đếm ổ trứng sâu đục thân. Ngưỡng hành động như sau:

- Giai đoạn đẻ nhánh: 2 ổ trứng/m²
- Giai đoạn đồng trổ: 1 ổ trứng/ 2 m² (0,5 ổ trứng/m²).

Thời điểm phun thuốc: lấy mẫu ổ trứng và theo dõi trứng nở. Nếu ổ trứng bị ký sinh ít hơn 50%, tiến hành phun thuốc cả ruộng.

Cày vùi, phơi đất làm hạn chế sâu đục thân cho vụ sau. Ấu trùng sâu đục thân bị ký sinh bởi nhiều loài ong, bảo tồn thiên địch rất quan trọng với việc hạn chế sâu đục thân.

3 Thiết bị bảo hộ cá nhân khi phun thuốc BTVT

Chú ý: Đồ bảo hộ cá nhân không là biện pháp bảo vệ hàng đầu khi phun thuốc. Cách tự bảo vệ tốt nhất là phun đúng cách và tránh tiếp xúc trực tiếp với thuốc.

Khi thực hiện phun đúng cách, có thể dùng đồ bảo hộ tối thiểu, nhưng vẫn an toàn.

Trang bị đồ bảo hộ tối thiểu

- Đọc nhãn thuốc BTVT, chú ý độ độc và cảnh báo
- Quần áo: mặc đồ tiện lợi, thoải mái, bảo vệ tốt cơ thể. Mặc quần dài và áo tay dài



Hình 2. quần áo phun thuốc (trái), cách đi ủng phù hợp (phải)

- Đội mũ, nón để ngăn thuốc rơi, dính lên cơ thể
- Nên đeo găng tay và ủng để tránh tiếp xúc trực tiếp với thuốc. Găng tay và ủng làm bằng vật liệu chống thấm. **Chú ý, không mang bao tay an toàn hơn là sử dụng bao tay thủng**

- Bảo vệ mặt
 - Khẩu trang vải giúp cản các hạt thuốc nhỏ, nhưng cần kết hợp với tránh tiếp xúc với thuốc
 - Mắt kính rất quan trọng, đặc biệt nếu phun loại thuốc gây kích ứng cho mắt
 - Có thể sử dụng tấm kính che mặt (Ảnh 4) để bảo vệ toàn bộ mặt, thay cho khẩu trang và mắt kính. Có thể mua kính này từ cửa hàng, hoặc tự chế từ chai nước 1,5 lít và dây cột



Ảnh 4. Tấm kính che mặt (trái) và cách tự tạo (phải)

- Các hướng dẫn an toàn khác khi phun thuốc
 - Không ăn, uống, hút thuốc lá trong khi phun thuốc
 - Không rửa thiết bị phun thuốc tại nguồn nước sinh hoạt, tránh xa động vật, trẻ em.